



Tijdens het baarspeuteren besef je weer eens hoeveel vis er letterlijk voor je voeten zwemt.

BAARSPEUTEREN

Noord-Hollands streekproduct en onontdekte vistechiek

Voor wie niet in de kop van Noord-Holland woont, is baarspeuteren waarschijnlijk een volstrekt onbekende vorm van hengelsport. Toch heeft deze ultralichte visserij veel raakvlakken met het hedendaagse wedstrijdvisserij en kun je het overal in Nederland doen. Voor fervent baarspeuteraar Richard Pronk, eigenaar van Nipro Hengelsport in Sint Maarten, reden genoeg om de Visbladlezers kennis te laten maken met deze onontdekte, en bovenal leuke vistechiek!

TEKST EN FOTOGRAFIE GERT-JAN BUIJS

In antieke visboeken zie je nog wel eens foto's van hele rijen mannen langs een slootje, vissend met korte hengeltjes tussen het riet vlak voor hun voeten. Zie hier het traditionele baarspeuteren. Noord-Hollander Richard Pronk (35) is ermee opgegroeid. "In mijn jeugd ging ik zondags steevast met mijn vader mee naar baarspeuterwedstrijden. Ook op vakantie naar Friesland

gingen de baarshengeltjes altijd mee. Sindsdien ben ik verkocht." Gevraagd naar wat er nou zo leuk is aan baarspeuteren, rekent Pronk maar meteen met een aantal vooroordelen af. "Niks oubollig. Baarspeuteren is fantastisch. Het geeft een competitiegevoel, je krijgt er een kick van. Het gaat om vistechiek, snelheid, materiaalkeuze, tactiek, hoe je je aas beweegt." Het zijn woorden die je ook uit

de mond van de gemiddelde wedstrijdcrack anno 2011 zou kunnen optekenen.

TWINTIG MINUTEN

Naar schatting van Pronk zijn er ongeveer honderd fanatieke baarswedstrijdvisserij in de Kop van Noord-Holland. "Bij

wedstrijden heb je gemiddeld zo'n veertig tot zestig deelnemers. Je komt natuurlijk vaak dezelfde mensen tegen." Bij baarspeuteren in wedstrijdverband draait het om het vangen van zo veel mogelijk baarsjes in zo min mogelijk tijd. Pronk: "Je krijgt een stek van vijf

Baarspeuteren is erg leuk en kun je in heel Nederland doen.



meter breed toegewezen langs een poldersloot. Doorgaans vis je twintig minuten op zo'n stek. Een hele wedstrijd omvat dan meerdere perioden van twintig minuten, waarbij je elke periode op een andere stek vist. In die twintig minuten moet je dus steeds opnieuw het wiel uitvinden voor dat bewuste plekje. En zo kan het gebeuren dat goede baarsvissers binnen twintig minuten een gemiddelde van twee baarsjes per minuut halen. Menig 'gewone' wedstrijdvisser zou daar nog wel wat van kunnen leren."

TORRETJES

Er zijn eigenlijk twee piekperiodes voor het baarspeuteren.

Pronk: "In het voorjaar – mei, juni – vis je vooral op het broed van vorig jaar. Die zijn dus wat groter van formaat, en hun aantal is kleiner vanwege de winter die ze moeten hebben overleefd. In augustus en september is het nieuwe broed van datzelfde jaar groot genoeg om aan de hengel te kunnen vangen; dat zijn de echte torretjes. Dan kun je echt aantallen gaan draaien." Bij de vele baarswedstrijden in Noord-Holland gaat het meestal om de aantallen, maar er zijn er ook waarbij de baars meer punten oplevert naarmate hij groter is. Andere vissoorten tellen niet mee. Pronk heeft die ook liever niet, ook grote baarzen ziet hij liever

gaan dan komen. "Drillen kost tijd, het gaat om de snelheid. Dát is de sport van het baarspeuteren."

BAARSPEUTERSTOK

Een typische baarspeuterhengel is slechts 1,20 tot 1,80 meter lang. "Vlak voor de kant vissend heb je je vissen snel binnen. Als je een langere hengel gebruikt, moet je afsteken. Kost weer tijd." Wie zelf eens wil gaan peuteren, kan ook met twee of drie deeltjes van een gewone vaste stok aan de slag. Als rechtgeaarde hengelsportwinkelier en baarspeuteraar produceert Pronk uiteraard zelf een handgemaakte baarspeuterstok: 'de Torrenpiciker'. Een stokje dat hij twintig

jaar geleden samen met zijn vader heeft ontwikkeld. Bij een wedstrijd heeft hij zomaar een stuk of vijf opgetuigde hengeltjes achter zich liggen. Inderdaad, er zou maar eens tijd verloren gaan door vastzitten, lijnbreuk of tuigjes die in de war raken.

TUSSEN HET RIET

Hoe ziet de ultieme baarspeuterstek er nou uit? "Je moet denken aan een sloot van tussen de tien en de vijftien meter breed, met wat waterplanten en een rietkraag waar zestig centimeter tot een meter water staat. Belangrijk is dat het water niet té helder is, want dan kun je het vergeten. Baars, ook een kleintje, is een

ZO WERKT HET



1

Gebruik een kort hengeltje, twee deeltjes zijn voldoende.



2

Baarsdrijvertjes zijn kant-en-klaar te koop, maar ook gemakkelijk zelf te maken van duivenveren. Kies dan voor veren die niet dikker zijn dan 1 mm en knip ze in stukjes van enkele millimeters.



3

Beaas de haak met het staartje van een mestpiertje of een made. Zijn de baarsjes wat groter dan is een combi made/mestpiertje ook een goede optie.



4

Laat het aas zakken tot aan het eerste drijvertje. Zo vang je eerst de 'bovenste' baarsjes, en kun je een eventuele school van boven naar beneden 'oprollen'. Let tijdens het vissen altijd op het onderste nog zichtbare drijvertje.



Bij wedstrijden worden de baarsjes bewaard in ruime emmers met vers water; de vis zit er nooit langer in dan twintig minuten.

roofvis die heel goed ziet. Het water hoeft geen erwtensoep te zijn, maar een beetje troebel is echt beter. Baars zoekt beschutting, zeker de kleine baars. Dus als je je aas laat zakken bij wat waterpest, wa-

terlelies of rietstengels vang je vis." Typische baarsstekken zoals havens, dukdalven, bruggenhoofden en andere obstakels lenen zich niet voor de peuteraanpak. "Dat zijn de plekken waar de grote baarzen

de baas zijn en torretjes niks te zoeken hebben."

ULTRA LIGHT

Theorie is één, nu de praktijk nog. Op een koude middag eind november geeft Richard

Pronk een stoomcursus in een van de vele Noord-Hollandse sloten. Eerst maar het materiaal. Zo'n Torrenpicker is wel erg kort als je hem daadwerkelijk in je handen hebt. Het is een ultrakort hengeltje, dat door het korte kurken handvat nog het meest weg heeft van een miniatuur vliegenhengeltje. "Je houdt dat ding de hele tijd vast, dus het moet wel lekker in de hand liggen", verduidelijkt Pronk. Hij heeft de hengeltjes op twee manieren opgetuigd, met een klein dobbertje of met een serie fluoescerend-oranje drijvertjes. "Ik gebruik 8 of 10/00 nylon, stylloodjes nummer 8 en een haakje maat 18 of 20."

STAARTJE FAVORIET

Baarspeuteren is een miniatuurversie van het baarvissen dat vroeger wijdverbreid was in Nederland. Met een vaste (bamboe)hengel en een serie roodwitte kurken baarsdrijvertjes werden naar baarsruikende plekken nauwkeurig afgevist. De drijvertjes waren zo uitgelood dat ze allemaal zon-

'RIETHAKEN'

Om in een rietkraag te kunnen vissen, gebruikt Richard zelfgefabriceerde riethaken. Daarmee hoeft je het riet alleen maar even opzij te trekken en de haken met een tentharing vast te zetten. Na het vissen verwijder je de riethaken en kan het riet ongeschonden terugveren in zijn oorspronkelijke positie. Handig en natuurvriendelijk. Riethaken bieden trouwens ook uitkomst bij andere visserijen. En als je je hiel en hebt gelicht, blijft je stek ook nog eens onherkenbaar voor de eventuele concurrentie. Die loopt er gewoon voorbij. Dat werkt uiteraard alleen als je de stek niet te veel omploegt en geen rotzooi achterlaat.

ken op het gewicht van lood en aas. Als je die vervolgens een stukje uit elkaar zette, hoefde je ze nooit opnieuw af te stellen omdat er dan altijd wel één of meer boven water bleven. Wat Richard Pronk doet, is ongeveer hetzelfde. Maar eerst moet de haak nog worden beaasd. Hij neemt een mestpiertje en knijpt er het staartje af. Het levensvatbare deel van het piertje krijgt een nieuwe kans in het gras langs de sloot. "Ik vis alleen met de staartjes. Met baarspeuteren heb je het gemunt op hele kleine baarsjes."

ONDIEP STARTEN

De eerste stek biedt behalve wat verdord riet aan weerskanten, ook nog een klein roei-bootje als mogelijke hotspot. Het eerste wat opvalt bij het te water laten van het tuigje is dat het zo licht is dat worm, haak en loodjes niet eens door de oppervlaktenspanning van het water heen komen. Een paar rukjes krijgen het zaakje wel door de waterspiegel. "Je begint ermee de worm te laten zakken tot het eerste drijvertje. Die kleine baarsjes liggen meestal niet allemaal op dezelfde diepte, maar verspreid over de waterkolom. Door ondiep te starten, vang je eerst de bovenste baarsjes. Als je daar geen beet meer krijgt, zoek je het steeds een stukje dieper."

STROOMSTOOT

Baarspeuteren doe je letterlijk voor je voeten. De gedachte 'zit daar wel vis?' moet je echt even opzij zetten. Maar daar zorgen de baarsjes ook zelf wel voor. Een zijdelings weg-dansend wormstaartje wordt plotseling gegrepen, en nu is duidelijk waarom Richard Pronk carbon in zijn hengeltjes verwerkt; de aanbeet voelt als een stroomstoot. En dat van een baarsje van een centimeter of negen. "Je was

veel te laat", constateert de leermeester. "Het onderste drijvertje zie je al opzij bewegen voor je de vis voelt." Het haakje zit diep, maar kan met een hakensteker visvriendelijk verwijderd worden.

OP DE WATERSPIEGEL

De eerste tor is binnen, er zullen er meer volgen. Uiteraard is beweging bij het torrenpicken een van de eerste tactieken die uit de trukendoos komt. "Daar scoor je vaak heel goed mee", bevestigt Richard. "Maar soms hebben die baarsjes juist helemaal geen zin in heftig bewegend aas en is stilliggend of -hangend aas de beste manier." Hij zal het nog bewijzen ook, want de volgende serie baarsjes is voor hem. "Als je binnen een halve minuut geen beet hebt gehad op een bepaalde plek, moet je wat anders proberen." De gebruikte dobbertjes – een pennetje kun je het niet noemen – werken volgens hetzelfde principe als drijvertjes. Ze zinken op het lood, maar dat doen ze pas als je ze met een rukje door de oppervlaktenspanning laat breken; daarom zitten ze ook alleen aan de onderkant vast op de lijn. In feite kun je met een zinkend dobbertje drijvend vissen.

LEUKE VISSERIJ

Het is deze middag geen topdag. "Ik denk dat veel kleine baarsjes al zijn weggetrokken naar hun overwinteringsplaatsen. Daar staat tegenover dat je als je zo'n plek vindt ook daar erg goed kunt vangen." Wie niet per se wil baarspeuteren, kan op dezelfde manier – maar dan met wat zwaarder materiaal – mikken op grotere baarzen. Baarsvissen met een worm en wat drijvertjes is inderdaad gewoon leuk. Of ze nou klein of groot zijn. Dat waren we gewoon even vergeten. In de Kop van Noord-Holland weten ze het nog. ◀



Kies een stek langs of tussen het riet of bij andere watervegetatie.

